

Repertori de manuscrits catalans (1620-1714). Volum I. Barcelona: Biblioteca de Catalunya.
Compilació a cura de Maria Toldrà amb la col·laboració d'Anna Gudayol. Direcció d'Eulàlia Duran. Barcelona: Institut d'Estudis Catalans, 2006, 681 p. (Memòries de la Secció Històrico-Arqueològica, LXXI).

Aquest és el primer volum que el projecte del *Repertori de manuscrits catalans* dedica al període cronològic que va del 1620 al 1714, una etapa que «té en el Barroc el seu moviment cultural més significatiu» (p. 7), la qual cosa tampoc significa que en els volums de la sèrie anterior –del 1474 al 1620– manquin testimonis corresponents a l'estètica i la cultura barroques. Així, per exemple, la primera sèrie inclou la descripció de diversos manuscrits del *Viatge a l'infern de Pere Porter*, obra barroca que caldria situar just en el límits que separa la primera sèrie de la segona. Aquest fet evidencia que, més enllà de les convencions cronològiques –racionables i necessàries– per distribuir el corpus textual en diferents etapes, cal entendre el *Repertori de manuscrits catalans* com una continuïtat que ens permet tenir una idea al mateix temps global i concreta del que fou la cultura catalana escrita durant l'edat moderna.

El *Repertori de manuscrits catalans* és una obra global perquè aspira a inventariar una bona diversitat de textos, com són les obres literàries, filosòfiques, historiogràfiques, científiques, religioses, jurídiques i també els epistolaris d'interès cultural. De més a més, no es limita a les obres escrites en català, sinó que també descriu obres escrites en altres llengües, sempre que es pugui palesar la catalanitat de l'autor de l'obra o del copista del manuscrit en qüestió.

Al mateix temps, el *Repertori de manuscrits catalans* ens dona accés, d'una manera concreta, al que fou la cultura catalana de l'edat moderna, precisament perquè descriu de manera individual i precisa cadascun dels testimonis manuscrits que ens ha llegat aquest període. Així, si ens centrem en el volum que ara ressenyem, poden realitzar una recerca detallada a través de l'«Índex onomàstic i d'obres anònimes» (p. 605-677). I, encara que aquest volum se centra només en els manuscrits de la Biblioteca de Catalunya, no per això deixa de constatar les relacions entre els manuscrits que descriu i els manuscrits d'altres biblioteques –o de la mateixa Biblioteca de Catalunya– no descrits, però sí esmentats i vinculats als testimonis que descriu. En aquest aspecte, la «Taula de manuscrits esmentats i no descrits» (p. 679-681) ens permet identificar ràpidament els casos concrets.

Una simple ullada a la descripció dels manuscrits –però també al repertori d'autors i obres que ofereix l'«Índex onomàstic i d'obres anònimes»– ens permetria ponderar de manera escaient fins a quin punt el segle XVII és una etapa que, en el nostre àmbit cultural, en bona mesura resta inexplorada. Sorpren de manera ben notable la detalladíssima relació d'obres poètiques conservades als manuscrits de la Biblioteca de Catalunya, no només d'autors coneguts com Josep Blanc, Francesc Fontanella, Francesc Vicent Garcia o Joan de Gualbes, sinó també d'altres autors menys prolífics i més desconeguts, com són Pere Antoni Jofreu, Antoni Maçaners, Joan Terrer o Joaquim Vives i Ximénez. L'obra poètica d'autors castellans copiada als manuscrits catalans també és recollida en aquest volum, i ens permet tenir una idea més àmplia del que fou la cultura del barroc a Catalunya.

Precisament perquè el *Repertori de manuscrits catalans* és un projecte ampli i global, però també minuciós, és possible analitzar –a través de la informació que ens subministra– no només transmissió d'autors que fins ara ens resultaven desconeguts, sinó també els problemes de transmissió textual en els autors més rellevants. Pensem, per exemple, que algunes de les falses atribucions a Francesc Vicent Garcia es poden localitzar comparant les rúbriques dels diferents testimonis aplegats en aquest volum del *Repertori de manuscrits catalans*. Aquesta constatació, tan evident, no hauria estat possible sense

una minuciosa descripció textual, que ha aplicat amb encert el criteri d'individuació cadascuna de les obres que transmet cada manuscrit català, també les poesies i els sermons.

Cal insistir-hi: aquest primer volum de la segona sèrie mostra clarament que la producció textual del període és d'un gruix molt considerable, molt més que durant la sèrie anterior. De més a més, la producció textual dels segles XVII-XVIII en bona mesura continua essent una incògnita, un terreny verge encara per estudiar. Moltes de les obres inventariades són encara inèdites. Crec que aquestes circumstàncies –que afecten aquesta segona sèrie de manera més evident que no pas la primera– justificarien un esforç per classificar i inventariar els materials d'una manera més diversa.

És cert que l'«Índex onomàstic i d'obres anònimes» permet fer una recerca precisa de les materials aplegats al volum, però també té uns límits evidents. Les obres d'autor conegut aplegades a l'índex estan ordenades sota el nom del seu autor, que les encapçala. Així, per exemple, sota Fontanella s'inclouen per ordre alfabètic les poesies (identificades a través de l'*incipit* entre cometes) i les obres dramàtiques (identificades a través del títol en cursiva). D'aquesta manera, les possibilitats de cerca queden reduïdes considerablement, perquè per localitzar una obra és necessari saber el seu autor. Això significa que, si l'usuari del repertori no coneix l'autor d'una poesia o d'un sermó –posem per cas–, ha de revisar l'índex sencer, pàgina a pàgina. Un índex amb els títols de totes les obres i un altre índex dels inicis de les poesies podrien potenciar l'ús del *Repertori de manuscrits catalans*, però l'eina que li donaria major projecció i rendiment és un suport electrònic, un corpus informàtic que recollís la informació de tots els volums fins ara publicats i que permetés fer la recerca per mots clau.

Potser, aquest fóra el pròxim pas que hauria de donar el *Repertori de manuscrits catalans*. Certament, l'adquisició d'un suport informàtic i d'un assessorament escaients sovint reclamen uns recursos i una dotació econòmica que, donades les condicions i els pressupostos de cada projecte, no sempre són fàcils de sostenir. Aleshores, resulta del tot necessari un recolzament especial per part de les institucions, perquè, en molts casos, és l'única manera que les iniciatives culturals puguin accedir als recursos i a les vies de transmissió que el nostre temps reclama. Un cas oportunitatíssim que caldria potenciar és el *Repertori de manuscrits catalans*.